

adatját helyesbítette a rendelkezésére állott SCHLOSSER, VUKOT, és KLINGGRAEFF herbariumok alapján s újabb adatokkal egészítette ki.

Verf. zur Verfügung gestandenen Herbarien VUKOTINOVIC'S SCHLOSSER'S u KLINGRAEFF'S berichtigt und mit neueren Angaben ergänzt.

Külföldi botanikai dolgozatok ismertetése.

Referate über ausländische botan. Arbeiten.

Dr. E. M. Kronfeld: Anton Kerner von Marilaun. Leipzig. Chr. Herm. Tauchnitz. 1908. 8°, 392 p. 25 képpel s 3 faesimileval. Ára 12 márka, kötve 13 márka 50 pf.

Mindig érdekes kiváló emberek szellemi műhelyébe egy pillantást vetni s megismerni azt a milieu-t, amelyben éltek s működtek. KRONFELD KERNER életrajza a részletekig kidolgozott képét nyújtja e tudós szellemi fejlődésmenetének, aki a természeti jelenségek leírását eddig felül nem múlt tökéletességre tudta vinni.

Számos hátrahagyott feljegyzésének s tudományos levelezése egy részének közzétételével e mű jóval többet nyújt, mint a mennyit egy szó szorosabb értelmében vett életrajztól elvárunk.

Akiknek az a szerencséjük volt, hogy ez egy évtizeddel ezelőtt elhunyt tudóssal közelebbi összeköttetésbe juthattak, tudják, hogy KERNER azokhoz tartozott, akik műveikben nem közölték mindazt, amit tudtak. Művei tudományos kutatásainak csak szemelvényeit nyújtják; sokat élő szóval közölt tanítványaival, akikben szavai tradícióként élnek tovább, még több az, ami ed-

Es ist immer interessant einen Blick in die geistige Werkstätte bedeutender Forscher, auf das Milieu, in welchem sie gelebt und gewirkt haben, zu werfen. Die Kerner-Biographie Kronfeld's entrollt uns nun ein bis in das Detail ausgearbeitetes Bild des Werdeganges dieses bisher unübertroffenen Meisters der beschreibenden Wissenschaften, welche durch Veröffentlichung vieler handschriftlicher Aufzeichnungen und eines Teiles seiner wissenschaftlichen Correspondenz inhaltlich viel mehr bietet, als man von einer Biographie im gewöhnlichen Sinne des Wortes zu erwarten pflegt.

Alle, denen das Glück zu Teil geworden war, dem vor einem Jahrzehnt verstorbenen Forscher näher treten zu können, wissen, dass Kerner zu jenen Forschern gehört hat, die nicht alles, was sie wussten, in ihren Werken niedergelegt haben; seine Werke enthalten nur eine Auslese seiner Forschungen; einiges hat er seinen Schülern mitgeteilt und dies lebt als Tradition in uns weiter

dig közzé nem tett kéziratában van letéve, — a legtöbb, sajnos, sirba szállt ő vele.

Eletrajza azért érdekel bennünket közelebbről, mert KERNER munkásságának néhány legtermékenyebb évét (1855—1860) a mi országunkban töltötte el s mert számos termékeny eszméjének első impulzusa a legszorosabb kapcsolatban áll a közép-magyarországi Flóra kikutatásával. A Magyarországon eltöltött idő ennek következtében életrajzában is nagy szerepet játszik s a mű szerzőjének sikerült is ezt a fejezetet az elejétől végig érdekes könyv egyik legvonzóbb részévé tenni, különösen pedig a kellő módon kidomborítani azt az igaz, benső rokonszenvet, melyet e nagy tudós a magyarok országa s népe iránt mindenha érzett.

vieles blieb in seinen Manuscripten als unbehobener Schatz liegen, noch mehr ist aber als unwiederbringlicher Verlust mit ihm zu Grabe getragen worden. Uns Ungarn interessiert diese Biographie umsomehr, als Kerner einen Teil seiner fruchtbarsten Arbeitszeit (1855—1860) in unserem Lande zugebracht hat und viele seiner in so glänzender Weise ausgearbeiteten Gedanken auf Impulse zurückzuführen sind, welche auf das innigste mit der Erforschung der mittelungarischen Flora verknüpft sind. So spielt denn auch in seiner Biographie das Kapitel «Ungarische Zeit» eine bedeutende Rolle: es ist auch dem Verf. gelungen, dieses zu einem der anziehendsten seines vom Anfang bis zum Ende interessanten Werkes auszugestalten und hierbei die aufrichtige Sympathie dieses grossen Forschers für Ungarn und seine Bewohner der Wahrheit gemäss zum Ausdrucke zu bringen.

Dr Ludwig Diels's Pflanzengeographie. Sammlung Göschel. Leipzig 1908. 8°, 163 p. Preis (ára) in Ganzleinenband (vászonkötésben) 80 Pf.

A «Káté» terjedelmű kivonatos művektől általában nem várunk többet, minthogy lehetőleg rövid kivonatban nyújtssanak áttekintést az illető tudományág mai állásáról.

A DIELS-féle könyv ezzel szemben compilatio helyett s a nélkül, hogy egy rövid compendium terjedelmét megha-

Von einem Compendium im Umfange dieses Werke wird gewöhnlich nicht mehr verlangt, als dass es in Form eines möglichst kurzen Auszuges einen Überblick über den damaligen Stand des betreffenden Wissenschaftszweiges gewähre.

Das DIELS'sche Werk bietet nun, ohne den Umfang eines kurzen Compendiums zu überschreiten, statt einer Compi-

ladná, egy teljesen új, eredeti művet nyújt, mely lapidáris rövidsége mellett mindazzal, amit a szerzője bő tapasztalataiból közöl benne, az e téren megjelent irodalom legjelesebb művei közé sorolandó. E helyen csak az idegen növények megtelepüléséről s a phylogenesisről írt érdekes fejezeteket akarom kiemelni, mint olyanokat, melyekben kevésbé ismert tények és példák oly sorozatát találjuk, melyek ki fogják bővíteni a látókörét azoknak is, akik nincsenek abban a szerencsés helyzetben, hogy nagy utazásokkal s idegen földrészek területén végzett növénygeographiai munkálkodással szerzenek tudomást azokról a sajátosság tényekről, melyből értékes szemelvényeket találunk e műben.

lation ein vollständig neues, originelles Werk, welches trotz seiner lapidarischen Kürze mit allem dem, was uns der Verf. aus dem reichen Schatze seiner Erfahrungen mitteilt, zu den wertvollsten Erscheinungen auf diesem Gebiete gezählt werden muss. Von den besonders interessanten Kapiteln mögen hier jene über Naturalisation und über Phylogenetik hervorgehoben werden, in welchen man eine Fülle von weniger bekannten Tatsachen und Beispielen angeführt findet, welche geeignet sind den Gesichtskreis solcher, die nicht in der Lage sind sich durch grössere Reisen und pflanzengeogr. Arbeit auf dem Gebiete fremder Erdteile Einblick in so viele merkwürdige Vorkommnisse zu verschaffen, wesentlich zu erweitern. D.

István Győrffy: II. Additamenta ad floram bryologicam Hungariae. — «Revue Bryologique» 35e année, 1908, no 4. p. 97—98.

Leírása és ismertetése a *Grimmia (Gasterogrimmia) poikilostoma* CARDOT et SEBILLE mohának, melyet szerző és PÉTERFI az erdélyi részeken, t. i. az Aranyos völgyében Vidaly és Offenbánya falvak között gyűjtöttek 1902. máj. 8-án. — E moha eddig csak Franciaországból volt ismeretes. [CARDOT és SEBILLE eredetileg *Gr. poecilostoma*-t írta, a szerző a *poikilostoma* név használatát ajánlja. — Ref.]

Beschreibung und Mitteilung von *Grimmia (Gasterogrimmia) poikilostoma* CARDOT & SEBILLE, welche der Verfasser und M. PÉTERFI in Siebenbürgen im Aranyos-Tal zwischen den Dörfern Vidaly et Offenbánya i. J. 1902 8. Mai entdeckt haben. — Dieses Moos war bisher nur aus Frankreich bekannt. [CARDOT et SEBILLE schreiben *Gr. poecilostoma*; nach dem Verfasser ist die Schreibweise *poikilostoma* richtiger. — Ref.] 7.

Victor Schiffner: Untersuchungen über die Marchantiaceen-Gattung Bucegia. (Mit 24 Abbildungen im Text) — Beihefte zum Botanischen Centralblatt. Band XXIII. (1908.) Abteilung II. Heft. 3. p. 273—290.

A RADIÁN S. professzor eme nemrég felfedezte nevezetes és érdekes *Bucegia romanica* májmoháról értekezik. Az I. «Über das Vorkommen von *Bucegia romanica*» című részben ismerteti e ritka májmoha a Magas-Tátralengyel- és magyarországi oldalán való felfedezésének történetét: felsorolja az összes eddig ismert lelőhelyeket [lásd Magyar Bot. Lapok 1908. évf. 37—39. oldalát]. — A II.: «Untersuchungen betreffend die Morphologie und Anatomie von *Bucegia*» — című részben a magas-tátrai élő anyagon végzett beható vizsgálatainak közli eredményét, melyek RADIÁN (Bulletin de l'herbier de l'Inst. bot. de Bucarest No 3—4. 1903.) és a freiburgi MÜLLER K. DR.-nak (Rabenhorst's Krypt. — Fl. II. Aufl. VI. Bnd. Lief. 5. p. 295—8.) vizsgálatait erősítik meg és igen fontos adatokkal bővítik ki. A ventralis pikkelyek, a ♂ és különösen részletesen a ♀ receptaculumok, a pseudoperianthium, a tok falának s a spóráknak tárgyalásához a szerző igen fontos kritikái megjegyzéseket fűz; az értékes dolgozatot 24 szövegközi ábra világosítja meg.

Der Verf. beschäftigt sich in dieser Abhandlung mit dem von Prof. S. RADIÁN entdeckten, neuen Lebermoos: *Bucegia romanica*. Im I. Teil gibt er unter dem Titel: «Über das Vorkommen von *Bucegia romanica*» die Geschichte der Entdeckung dieser seltenen Art auf der polnischen und ungarischen Seite der Hohen Tatra u. stellt ihre bisher bekannten Fundorte zusammen (Vgl. Ung. Bot. Bl. Jahrg. 1908. p. 36—7.) — Im II. Teil teilt der Verf. unter dem Titel: «Untersuchungen betreffend die Morphologie und Anatomie von *Bucegia romanica*» — die Ergebnisse seiner an dem, aus der H.-Tatra stammenden lebenden Material durchgeführten Untersuchungen mit, welche die von S. RADIÁN (Bulletin de l'herbier de l'Inst. bot. de Bucarest No 3—4. 1903.) und Dr. K. MÜLLER in Frib. (Rabenhorst's Krypt. — Fl. II. Aufl. VI. Bnd. Lief. 5. p. 295—8.) mitgeteilten Ergebnisse bestätigen und mit wichtigen Details erweitern. — Den Bau der ventralen Schuppen, der ♂ — und besonders ausführlich der ♀ Receptacula, des Pseudoperianthes der Kapselwand und der Sporen bespricht der Verf. mit kritischen Anmerkungen; die wertvolle Abhandlung erläutert 24 Textfiguren. γ.

E. Janchen: Eine botanische Reise in die dinarischen Alpen und den Velebit. (Botan. utazás a dinarikus havasokban s a Velebitben.) Mitt. des Naturw. Ver. a. d. Univers. Wien VI. p. 69—97. 1908.

Leírása a címben nevezett hegységeken tett botanikai utazásnak, mely alkalommal a

Schilderung einer botanischen Reise in das genannte Gebiet, gelegentlich welcher

szerző számos oly hegyesűcsot kutatott át szép sikerrel, amelyen eddig botanikus nem járt.

E. Janchen und B. Watzl: Ein neuer *Dentaria* Bastard.
Oesterr. Botan. Zeitschr. Jahrg. 1908. N° 1, p. 1–2.

Leírása a *Cardamine Degeniana* JANCHEN et WATZL, nova hybrida = *C. enneaphylla* (L.) CRANTZ × *polyphylla* (W. K.) O. E. SCHULZ növénynek, mely a szülőktől a levélkék számában és összetételében, a *Cardamine digenea*, *C. Killiasii* és *Dentaria intermedia*-tól a virágok színe, a nagyobb levelek és a levélkék szélesebb és tompább foga által különbözik. — Gyűjtötték a szerzők a *Velebit-hegység* «Sijaset» szakadé-
kában, Raduč mellett.

eine Anzahl von Botanikern bisher nicht betretener Berge mit schönem Erfolge durchforscht wurden. D.

Beschreibung von *Cardamine Degeniana* JANCHEN et WATZL, nova hybrida = *C. enneaphylla* (L.) CRANTZ × *polyphylla* (W. K.) O. E. SCHULZ, welche von den Eltern in der Zahl u. Zusammensetzung der Blättchen, von *Cardamine digenea*, *C. Killiasii* und von *Dentaria intermedia* durch die Farbe der Blüte, durch die grösseren Blätter und breiteren, stumpferen Zähne der Blättchen abweicht. — Die Verfasser sammelten sie im *Velebit*-Gebirge in dem «Sijaset»-Schlucht bei Raduč.
Gy.

Erwin Janchen: Die europäischen Gattungen der Farn- und Blütenpflanzen nach dem Wettsteinschen System. (Az európai harasztok és virágos növények nemzetségei a Wettstein-féle rendszer alapján.) Wien 1908. Verlag des naturwissenschaftl. Vereines an der Univers. Wien. I. Reichsstr. 4. 8°, 49 p. Preis (ára) 1 korona.

A növényneveknek a wieni kongresszus határozmányai alapján való helyesbítése körül már eddig is nagy érdemeket szerzett szerző e művében az összes európai nemzetségneveket veszi gondos revízió alá s sorolja fel a legmodernebb rendszer alapján. A mű célja volt, az európai herbariumoknak egy a systematikai ismereteink mai állásának megfelelő rendezését lehetővé tenni. E célból a nemzetségnevek sorszámmal vannak ellátva. De systematikai s nomenklaturai munkánál is szinte nélkülözhetetlen. Alacsony ára is

Der Verf., der sich um die den Beschlüssen des Wiener Congresses entsprechende Richtigstellung der Pflanzennamen bereits grosse Verdienste erworben hat, giebt uns in diesem Werke eine nach dem modernsten System angeordnete, sorgfältig revidierte, nummerierte Liste der europäischen Gattungsnamen, welche den Zweck verfolgt, eine dem heutigen Stand unseres system. Wissens entsprechende Anordnung von Herbarien zu ermöglichen. Wir können dieses auch bei system. und nomenklatorischen Arbeiten geradezu

elő fogja segíteni széles körben való elterjedését.

unentbehrliche Heft auf das beste empfehlen; sein billiger Preis dürfte ihm auch eine grosse Verbreitung zusichern.

A kir. magy. Term.-tud. Társ növénytani szakosztályának 1909. január hó 13-án tartott ülése.

Sitzung der botan. Section der k. ungar. naturwiss. Gesellschaft am 13. Jänner 1909.

1. **Thaisz Lajos** «A *Syringa Josikaea*, mint növényföldrajzi útmutató» czímmel PAX-szal szemben megerősíti a nevezett növénynek az «Erdős Kárpátok»-ban való előfordulását és részletesen fejtegeti annak elterjedési viszonyait. (Lapunkban megjelenik.)

2. **Tuzson János** részletesen ismerteti F. PAX: «Grundzüge der Pflanzenverbreitung in den Karpathen» című munkájának nemrég megjelent II. kötetét. Előadónak a nevezett munkára tett kritikái megjegyzéseiből a következőket emeljük ki:

A *Nymphaea Lotus*-nak a gánóczi fosszilis flórából való enumerálása minden alapot nélkülöz és erőszakolt, szintúgy a közölt *Myrica laevigata*, *Cercis Tournoueri*, *Sabal thalheimiana* stb. igen kétes értékűek. Előadó kifogásolja, hogy PAX kevés figyelmet fordít a *Coniferákra*, jöllehet pl. a *Taxus baccata*, s a *Pinus Cembra* viszonyainak vizsgálata fejlődéstörténeti szempontból bizonyára értékes eredményeket szolgáltatott volna. Az endemismusnak tág értelmezését s az apró fajokra

1. **L. v. Thaisz** hält einen Vortrag über «*Syringa Josikaea* als pflanzengeographischer Wegweiser», in welchem er PAX gegenüber das Vorkommen dieser Art in den Wald-Karpathen bestätigt und die Verbreitungsverhältnisse dieser Art eingehend bespricht. (Der Vortrag wird in unserer Zeitschrift erscheinen).

2. **Johann Tuzson** bespricht eingehend den II. Band F. PAX's «Grundzüge der Pflanzenverbreitung in den Karpathen». Wir heben von den kritischen Bemerkungen des Vortr. folgendes hervor:

Der Vortr. meint, dass die Anführung von *Nymphaea Lotus* aus der fossilen Flora von Gánóc jeder Grundlage entbehre und nur gewaltsam festgehalten wird, auch meint er, dass die angeführte *Myrica laevigata* u. *Sabal thalheimiana* etc. zweifelhaften Wertes sei; er bemängelt, dass PAX den Coniferen zu wenig Beachtung geschenkt habe; seiner Meinung nach hätte eine Untersuchung der Verhältnisse des Vorkommens z. B. von *Taxus baccata* u. *Pinus Cembra* in ent-

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1909

Band/Volume: [8](#)

Autor(en)/Author(s): diverse

Artikel/Article: [Külföldi botanikai dolgozatok ismertetése. Referate über ausländische botan. Arbeiten. 106-111](#)